

1

Alege să fi bun!
după R. J. Palacio

1 Răspunde la întrebări.

- ➔ Unde au ținut copiii ora de engleză?

- ➔ De ce era Jack un copil agreat de toți?

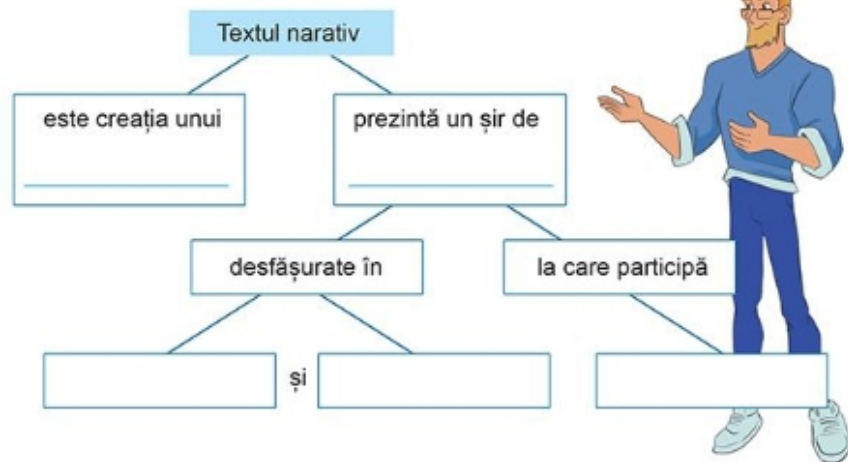
- ➔ Care este lucrul cel mai important, în opinia domnului Browne?

- ➔ Ce temă aveau copiii la sfârșitul fiecărei luni?

- ➔ Când îi trimiteau copiii câte o carte poștală profesorului lor?

- ➔ Ce trebuia scris pe cartea poștală?

2 Completează schema de mai jos, în legătură cu textul narativ.

3 Ești un observator tăcut al evenimentelor. Scrie pe fișa ta de observații, pe scurt, ce se petrece în fiecare dintre momentele întâmplării.

A sunat în pauză.

- ➔ Copiii se ridică.
- ➔ E mare forfotă.
- ➔ _____

Sala 321, înainte de începerea orei

- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____

Începe ora.

- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____
- ➔ _____

Ora se apropie de final.

- ➔ _____
- ➔ _____

4 Regăsim în text diferite **stări** sau **atitudini** ale personajelor. Transcrie secvențele din care se deduc acestea. Orientează-te după modelul dat.

izolare	M-am așezat în sală cât mai în spate cu putință.
prietenie	_____
excludere	_____
înțelepciune	_____
diplomație	_____
optimism	_____

5 Ți-ar plăcea ca domnul Browne să fie profesorul tău? Scrie trei lucruri care ți-au plăcut la el.

Apreciez la domnul Browne...

- _____
- _____
- _____

- 6 Imaginează-ți că ai participat la lecția domnului Browne și vrei să le povestești părinților tăi ce veți avea de făcut anul acesta (rândurile 66-71). Scrie pe rândurile de mai jos această prezentare.

Domnul Browne ne-a spus că dorește să începem un capitol nou în caietele noastre. La începutul fiecărei luni va scrie pe tablă ...

- 7 Relatează în 4-6 enunțuri o situație în care te-ai simțit exclus/ exclusă, menționând și ce te-a încurajat/ ajutat să depășești momentul.

- 8 Completează fiecare enunț cu unul dintre cuvintele: **primul, prima, primului, primei, primii, primele, primilor, primelor.**

- ➔ Tocmai se încheiase _____ oră.
- ➔ _____ elevi părăsiseră deja sala.
- ➔ Băiatul tremura de emoție înaintea _____ examen.
- ➔ Domnul Browne s-a adresat _____ soșiți.
- ➔ Lui August i se păru că _____ ore au trecut greu.
- ➔ El s-a așezat _____ în spatele clasei.
- ➔ Tema consta în notarea _____ impresii.
- ➔ A vândut bicicleta _____ persoane care a cerut-o.

- 9 Alege cuvântul potrivit în fiecare situație și colorează-l.

- ➔ Profesorul îi **primi** / **primii** cu drag pe copii.
- ➔ Ei au înțeles **primi** / **primii** ce au de făcut.
- ➔ Copiii obișnuiau să fie **directi** / **directii** în exprimarea părerilor.
- ➔ Copiii au luat-o în **directi** / **directii** diferite.
- ➔ Unele **decizi** / **decizii** nu au fost prea înțelepte.
- ➔ Uneori **decizi** / **decizii** fără să stai prea mult pe gânduri.
- ➔ În fața **școli** / **școlii** este o placă.
- ➔ A citit cineva placa de la intrarea acestei **școli** / **școlii**?
- ➔ Copilul nu-și putea **stăpâni** / **stăpânii** emoțiile.
- ➔ Nu știam cine sunt **stăpâni** / **stăpânii** aceluia câine.

- 10 Transformă după model:

subliniază - subliniind

- ➔ studiază - _____
- ➔ copiază - _____
- ➔ avariază - _____
- ➔ apreciază - _____

lucrează - lucrând

- ➔ accentuează - _____
- ➔ înființează - _____
- ➔ aterizează - _____
- ➔ încetează - _____

- 11 Alcătuieste enunțuri în care cuvintele **luni, spate, genul** și **chema** să aibă sensuri diferite.

12 Completează enunțurile cu formele potrivite ale cuvintelor: **dea, sar, sa, sau, nea, la, cel, mia, neam, de-a, s-ar, s-au, ne-a, l-a, ce-l, mi-a, ne-am.**

- ➔ Vreau să merg la bibliotecă, dar nu știu dacă să plec acum _____ mai târziu.
- ➔ Nu știu _____ face atât de fericit.
- ➔ _____ adunat mulți oameni în parc.
- ➔ M-au chemat _____ teatru astăzi.
- ➔ _____ de lei va fi depusă în cont.
- ➔ Noi _____ înțeles foarte bine în tabără.
- ➔ _____ care a câștigat concursul a fost fericit de toți.
- ➔ Sper să-mi _____ cineva un răspuns clar.
- ➔ Copiii se joacă _____ v-ați ascunselea.
- ➔ _____ putea să plouă în această după-amiază.
- ➔ Nouă _____ plăcut foarte mult spectacolul.
- ➔ Copiii _____ coarda în curtea școlii.
- ➔ Atitudinea _____ nu le-a plăcut celorlalți.
- ➔ El _____ ajutat pe colegul său la teme.
- ➔ Alina _____ povestit o întâmplare interesantă.
- ➔ Tom Inimă-Curată făcea parte dintr-un _____ de oameni neînfricați.
- ➔ Omul de _____ era tare amuzant.

13 Scrie în caiet câte o propoziție cu fiecare dintre cuvintele de la exercițiul anterior.

14 Recitește replica domnului Browne: „Nu aceasta este întrebarea pe care ar trebui să ne-o punem nouă înșine tot timpul?”

Observă cuvântul marcat, apoi citește mai jos forma corectă a acestuia, în funcție de pronumele pe care îl însoțește.

eu **însămi**
tu **însăți**
ea **însăși**

eu **însumi**
tu **însuți**
el **însuși**

Substantivul

2

1 Subliniază substantivele din textul de mai jos.

Pe aproape fiecare masă era o carte deschisă. Când am ridicat cartea de pe masa de care mă sprijineam, am auzit înăuntru un zgomot, ca atunci când ridic cutia bunicii în care, înainte de nașterea mea, a fost cremă Nivea, iar acum sunt nasturi. Îmi place s-o scutur, e ca o jucărie. Am scuturat și cartea. S-au auzit, ca de foarte departe dinăuntru ei, niște țipete și un fel de șuier, tropăituri, o trompetă, șoapte și tot felul de sunete bizare care nu știu ce erau. M-am îndepărtat la iuțeală și m-am apropiat de altă carte. Am luat-o în mână, am dus-o la ureche și înăuntru ei am auzit un glăscior.

Chiar atunci, n-am habar de unde și cum, lângă mine a apărut un om impunător. Mi s-a părut că a răsărit ca soarele. Sau ca o ciupercă după ploaie.

(*Invizibili*, de Ioana Pârvulescu)

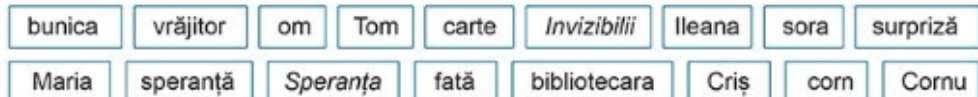
2 Scrie ce denumește fiecare dintre substantivele date.

3 Transcrie din textul de la *exercițiul 1* substantivele care se referă la sunete.

4 Colorează cu verde substantivele comune și cu galben pe cele proprii din lista de mai jos.

5 Alcătuieste cinci enunțuri, respectând cerințele:

- ➔ al doilea cuvânt să fie un substantiv propriu;
- ➔ primul cuvânt să fie substantiv comun, iar ultimul substantiv propriu;
- ➔ să conțină două substantive ce denumesc acțiuni;
- ➔ să înceapă și să se termine cu câte un substantiv ce denumește ființe.

1 Completează enunțurile cu forma potrivită a substantivelor date.

scafandru _____ nu au avut o misiune ușoară.
Mihai și Cristian sunt _____.
Îi vom întreba pe _____ care au participat la căutare ce au descoperit.

ministru Doar câțiva _____ au fost schimbați.
La întâlnire au participat _____ din mai multe țări.
Au lipsit de la ședință _____ educației și ai sănătății.

zimbru _____ din rezervație sunt văzuți destul de rar.
În rezervație s-au mai adus doi _____.
Domnitorul pornise în căutare de _____.

arbitru Cei trei _____ au intrat pe teren.
_____ de margine au decis că golul trebuie anulat.
La competiție au participat și câțiva _____ din țara noastră.

2 Scrie enunțuri în care să transformi cuvintele marcate, ca în model.

Am cumpărat câteva **farfurii**. → **Farfuriile sunt pictate manual.**

- ➔ S-au copt strugurii în **vii**.
- ➔ Câmpul era presărat cu bănuți galbeni de **păpădii**.
- ➔ Fetelor le place să poarte **pălării** excentrice.
- ➔ Pantofii erau așezați frumos în **cutii** de carton.
- ➔ Mielul și găscă erau singurele lui **avuții**.

3 Încercuiește varianta corectă a substantivelor.

- ➔ În orașul nostru sunt câteva **licee/ liceie** foarte bune.
- ➔ Mă bucuram de **aerul/ aierul** proaspăt.
- ➔ **Creerul/ Creierul** coordonează toate mișcărilor corpului.
- ➔ Unul dintre **traseiele/ traseele** recomandate era destul de dificil.
- ➔ Copiii urmăreau **scânteile/ scânteiele** ce se înălțau spre cer.
- ➔ Am vizitat câteva **muzee/ muzeie** foarte interesante.
- ➔ Dorothea mergea pe **aleia/ aleea** din cărămizi galbene.

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

Trăia odată, demult, într-un oraș mare, un ceasornicar bătrân, adică un meșter care face și drege ceasuri deșteptătoare, ceasornice, pendule și ceasuri cu cuc. Într-o zi, plimbându-se printr-o pădure de la marginea orașului, văzu un ceas aruncat la rădăcina unui stejar. Dar ce ceas? O minune de ceas!

Era mare cât un băiat sau o fetiță de patru ani, avea limbile de aur și cifrele de pietre scumpe. Nu, niciodată nu mai văzuse ceasornicarul un asemenea ceas!

Îl privi din față, îl privi din spate, apoi trase cu urechea. Dar ceasul nu făcea tic-tac.

– E stricat, e stricat de bună seamă, își spuse meșterul. Am să-l iau eu, am să-l dreg și-o să vestesc în tot orașul, pentru ca acel care l-a pierdut să și-l poată lua.

Zis și făcut. Cum a ajuns acasă, ceasornicarul s-a pus pe treabă, a desfăcut cutia ceasului și a văzut că ceasul nu făcea tic-tac pentru că nu avea pitic.

Nu știați? Păi sigur, pe vremea aceea, în fiecare ceas locuia câte un pitic. El era cel care mișca roțile dințate și bătea cu un ciocănel, făcând tic-tac, tic-tic-tac... Ehei, nu oricine era în stare să-l vadă! Nu-l puteau vedea decât cei care făcuseră nouăzeci și nouă de fapte bune – și încă și aceia îl vedeau cu mare, cu nespuse de mare greutate. Dacă era atât de mic!...

Piticii din pendule erau de-o șchioapă, cei din ceasurile cu cuc erau cât unghia, iar cei din ceasornicele pe care oamenii le poartă pe braț sau în buzunar nu creșteau mai mari decât un vârful de ac. Firește, era greu să-i zărești, chiar dacă ai fi făcut nu nouăzeci și nouă, dar și o sută de fapte bune!

Meșterul văzu așadar că ceasul cel minunat nu merge pentru că n-are pitic. Cine știe ce i se întâmplase de dăduse bir cu fugiții și părăsise mândrețe de ceasornic!

Dar ceasornicarul nu se sperie și nici nu se amări. Se potrivea numai bine căci, iată, doar cu o zi în urmă cineva călcase din greșeală peste un ceas și – cum cel ce făcuse boroboața era un om mare și gras – ceasul se făcuse praf. Meșterul îl scosese mai mult mort decât viu pe bietul pitic al ceasului, care plângea cu lacrimi uriașe cât o gămălie de ac. Și-l vârâse deocamdată într-un sertar. Acolo, sârmanul pitic, harnic nevoie mare, ciocănea întruna și făcea tic-tac, tic-tic-tac. Dar se ostenea de pomană pentru că, vezi bine, sertarul nu putea arăta ora exactă...

– Piticuțule – spuse ceasornicarul, deschizând sertarul – ia te uită ce ceas a găsit tata pentru tine...

– Ura-a-a! strigă piticul și, de bucurie, își zvârli căciulița cât colo.

Apoi se grăbi să intre în noua locuință, unde se puse de îndată pe treabă, ciocănind cu multă trageră de inimă și făcând tic-tac, tic-tic-tac, așa cum numai un pitic vrednic poate să facă, dacă se știe gospodar în ceasul lui.

Și măcar că meșterul așezase ceasornicul la vedere în vitrină, și dăduse răvaș prin oraș, zilele treceau fără să se ivească nici urmă de păgubaș. Dar, într-o zi, împăratul ieși la plimbare și, trecând prin fața dughenei, văzu în vitrină ceasul cu limbi de aur și cifre de pietre prețioase. Atunci îi spuse meșterului:

– Vreau să-ți cumpăr ceasul!

(Povestea ceasului cu inimă, de Vladimir Colin)

1 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru sensul din text al cuvintelor:

↳ limbile - _____	↳ scumpe - _____
↳ asemenea - _____	↳ să dreg - _____
↳ să vestesc - _____	↳ zvârlă - _____
↳ întruna - _____	↳ se ostenea - _____
↳ de pomană - _____	↳ răvaș - _____

2 Recitește textul și precizează înțelesul construcțiilor:

↳ trase cu urechea - _____	↳ s-a pus pe treabă - _____
↳ de bună seamă - _____	↳ de-o șchioapă - _____
↳ dă bir cu fugiții - _____	↳ se făcuse praf - _____
↳ harnic nevoie mare - _____	↳ tragere de inimă - _____

3 Răspunde la întrebări.

- ↳ De ce nu funcționa ceasul atunci când ceasornicarul l-a deschis?

- ↳ Cine poate vedea piticii din ceasuri, conform textului?

- ↳ Ce diferențe există între piticii din pendule, ceasurile cu cuc și ceasornicele de mână sau de buzunar?

- ↳ Ce s-a întâmplat cu piticul ceasului stricat, înainte de a ajunge în sertarul ceasornicarului?

- ↳ De ce piticul din sertar nu putea arăta ora exactă, deși muncea?

- ↳ Cum a reacționat piticul când ceasornicarul i-a găsit o nouă locuință?

↳ Ce a făcut ceasornicarul pentru a găsi proprietarul ceasului?

↳ Cine a dorit să cumpere ceasul cu limbi de aur și cifre de pietre prețioase?

4 Transcrie enunțul din care afli care era rolul piticului unui ceas.

5 Scrie într-un enunț ce l-a atras pe împărat la ceasul din vitrină.

6 Pornind de la enunțul: „Dar ceasornicarul nu se sperie și nici nu se amărește”, identifică două lucruri care l-au ajutat să rămână optimist.

7 Ceasornicarul i-a explicat împăratului de ce nu poate să-i vândă ceasul. Imaginează-ți argumentele acestuia și scrie explicația în 2-4 enunțuri.

– Măria ta,

8 Selectează din text câte trei substantive:

↳ de genul feminin, numărul singular	____	____	____
↳ de genul masculin, numărul singular	____	____	____
↳ de genul neutru, numărul singular	____	____	____
↳ de genul feminin, numărul plural	____	____	____
↳ de genul masculin, numărul plural	____	____	____
↳ de genul neutru, numărul plural	____	____	____

Evaluare

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele.

★ Împăratul a luat ceasul și l-a așezat în sala tronului.

Din ziua aceea, se petrecu însă un lucru tare ciudat. Primea, de pildă, împăratul pe câte un boier care venea să se plângă că-l necăjesc țărani. Abia îi spunea împăratul: „Vorbește, boierule! Îți dau voie să vorbești o oră.” că ceasul cu limbi de aur și arăta că ora trecuse.

Pleca boierul supărat, fără să apuce să deschidă măcar gura.

Dacă venea însă o văduvă, care îl învinuia pe boier că-i fură și ultima bucătică de pâine, împăratul îi spunea:

– Ei, vorbește și tu! Îți dau voie să vorbești o clipă...

Și iată că după ceasul cu limbi de aur clipa ținea, ținea și nu se mai sfârșea... Pleca văduva numai când spusese tot ce avea pe inimă!

★ Dacă au văzut așa, s-au strâns boierii într-o zi și s-au dus la împărat.

– Măria ta, nu se mai poate... Ceasul măriei tale ne face viața amară. Nu merge bine, măria ta!

– Ceasul meu cu limbi de aur și cifre de pietre scumpe? strigă mânios împăratul, care era nespus de mândru de ceasul lui.

– Întocmai, măria ta!

Întâia oară nici n-a vrut să-i asculte împăratul. A doua oară tot așa. A treia oară, când s-a mai lămurit și el, l-a chemat pe meșterul ceasornicar și i-a spus:

★ – Ascultă, meștere! Se plâng boierii mei că ceasul cu limbi de aur nu merge cum se cuvine...

– Vai de mine! Păi e un ceas minunat!...

– Minunat, neminunat, să faci bine să-l cercetezi și să-l dregi, că nu mai am zi bună cu boierii mei!

Ceasornicarul luă ceasul, îl duse acasă și-l desfăcu. Piticul ceasului stătea la datorie; nu dormea, nu căsca și ciocănea harnic tic-tac, tic-tic-tac.

– Ce-i, piticuțule? întrebă meșterul. De ce se plânge măria sa?

– Mestere, meștere – oftă piticul – ce să fac dacă am o inimă? Inima ține cu oamenii nevoiași și nu-i iubește pe boierii hrăpăreți... Așa că pun ceasul să meargă mai încet sau mai repede, după cum cred eu că-i bine.

Meșterul dădu din cap. Doar avea și el o inimă și-l înțelegea tare bine pe piticul cel inimos!

– Cum să facem atunci? se frământă meșterul. Cum să facem?

★ Și, cum se frământa el așa, deodată își aduse aminte că în orașul acela venise cu o zi în urmă un ceasornicar, despre care se zvonea că-i tare priceput. Se duse la el și-i ceru sfat.

– Las' pe mine! spuse acesta. Am să născocesc eu ceva.

Și, cum ținea să-l bucure pe împărat, născoci un pitic de fier, atât de iscusit lucrat, încât putea face tot ce făceau și piticii adevărați. La fel ciocănea tic-tac, tic-tic-tac, la fel punea ceasul în mișcare, dar... n-avea inimă.

Tare s-au bucurat boierii și împăratul când li s-a înfățișat ceasul cu limbi de aur și pitic de fier. L-au așezat în sala tronului și de atunci din nou vorbiră boierii câte o oră, iar nevoiașii câte o clipă...

Apoi, îmbătrânind, piticii din ceasornice se mutară rând pe rând în țara poveștilor și în locul lor fură așezați pitici de fier sau arcuri, lanțuri, pendule și cucii. Până în zilele noastre se cunosc ceasuri cu arc, cu lanț, cu pendulă sau cuc, dar ceasuri cu pitic nu se mai cunosc decât în poveștile prietenului meu, care scrie toate poveștile pentru copii. Și ceasuri cu inimă, tot așa...

(Povestea ceasului cu inimă, de Vladimir Colin)

1 Precizează:

→ timpul -

→ locul -

→ personajele -

2 Explică într-un enunț:

a nemulțumirea boierilor;

b motivul pentru care piticul a ales să acționeze într-un anumit fel;

c soluția pe care a găsit-o noul ceasornicar la problema împăratului;

d consecințele noii invenții asupra piticilor din ceasuri.

3 Formulează câte un enunț despre:

a piticul din ceas;

b împărat;

c meșterul ceasornicar.

4 Observă delimitarea fragmentelor, apoi formulează ideile principale.

5 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

→ ciudat - _____	→ de pildă - _____
→ necăjesc - _____	→ s-au strâns - _____
→ întâia - _____	→ cum se cuvine - _____
→ nevoiași - _____	→ hrăpăreți - _____

6 Subliniază și analizează substantivele din enunțul: „Ceasul meu cu limbi de aur și cifre de pietre scumpe?”

7 Explică folosirea semnelor de punctuație în secvența: „Vorbește, boierule! Îți dau voie să vorbești o oră.”

Itemul	Foarte bine	Bine	Suficient
1	Rezolvă corect în 3 situații.	Rezolvă corect în 2 situații.	Rezolvă corect într-o situație.
2	Rezolvă corect în 4 situații.	Rezolvă corect în 2-3 situații.	Rezolvă corect într-o situație.
3	Formulează 3 enunțuri corecte.	Formulează 2 enunțuri corecte.	Formulează un enunț corect.
4	Formulează corect 4 idei.	Formulează corect 2-3 idei.	Formulează corect o idee.
5	Scrie 7-8 cuvinte corecte.	Scrie 5-6 cuvinte corecte.	Scrie 3-4 cuvinte corecte.
6	Recunoaște și analizează corect 5 substantive.	Recunoaște și analizează corect 3-4 substantive.	Recunoaște și analizează corect 1-2 substantive.
7	Explică folosirea a 4 semne de punctuație.	Explică folosirea a 2-3 semne de punctuație.	Explică folosirea unui semn de punctuație.

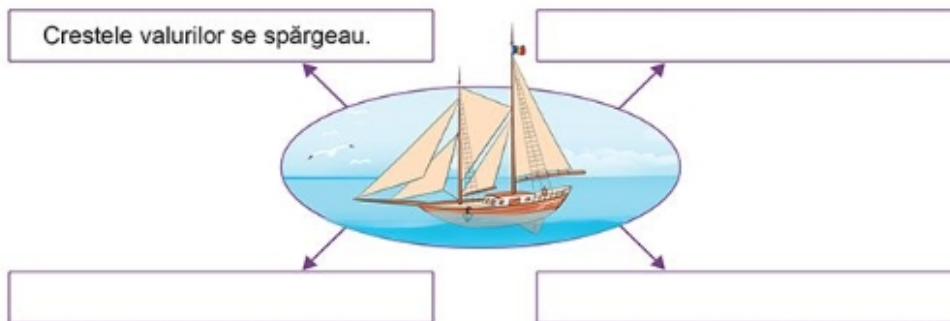
3 Înălță-te prin cunoaștere!

Toate pânzele sus! după Radu Tudoran

1 Completează enunțurile cu informații din text.

- Speranța ar fi ajuns a doua zi în Dardanele doar dacă _____
- Mihu nu putea fi atent la învățăturile căpitanului despre nordul geografic și nordul magnetic pentru că _____
- Deriva influența semnificativ drumurile mai lungi deoarece _____
- Gherasim îl alunga pe Ieremia cu flinta de pe punte fiindcă _____

2 Selectează din text și scrie cuvinte sau expresii care descriu peisajul maritim.

3 Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

→ apus - _____	→ sprintenă - _____
→ nord - _____	→ tainele - _____
→ răsuflare - _____	→ greșeală - _____
→ nemișcat - _____	→ purpurie - _____
→ navigatori - _____	→ zbuciumate - _____